

PANÍ HLUBIN

Eliho svět

JAN ČINČERA

PANÍ HLUBIN

Eliho svět

Jan Činčera

PŘEDMLUVA

Při své cestě za Závoj jsem docestoval na Eliho svět, kde se mě ujala paní Angelina a představila svým přátelům. Díky vyprávění paní Vydřice, starostky a hospodské z vesničky Velká Bystrá, jsem se hodně dozvěděl o pohnuté historii tohoto místa. Její partner, univerzitní učenec Bodilo, mně pak slíbil doprovodit do Kamenného města, největšího centra Nového světa.

Zatímco si na univerzitě zařizoval svoje záležitosti, měl jsem dost času k prohlídce místních zajímavostí. Začal jsem, přirozeně, Labyrintem.

Těch pár chvil, které jsem tam strávil, bylo současně vzrušujících i vrcholně znepokojivých. Chladné, temné chodby táhnoucí se do neznáma. Zvuk kapající vody. Výklenky ve zdech – jejich smyslem si nebyla jista ani moje průvodkyně, postarší a trochu znuděná tlustočerví knihovnice. Byl jsem rád, když jsme se za pár minut vrátili zpět do moderního Kamenného města.

Dnešní město se nemůže od podzemí více lišit. Moderní metropole tepe životem. V hlavě se mi mísí obrazy: mohutné nákladní lodě vyplouvající do všech měst Eliho světa. Trpasličí kováři a motýlí alchymisté vystavující své zboží na pouličních trzích. Fronty nedočkavých mlsalů před úžasnými cukrárnami s muší zmrzlinou a chaluhovými sladkostmi. Studenti vášnivě diskutující v parku o myšlenkách dávné myslitelky Kamenného města, Ťopiny. Jedna z nich, hezká mladá sojka, se tak rozpálila, že vylétla nad svoje

spolužáky a začala po nich seshora metat oříšky. V jednu chvíli jsem se přistihl, jak si u baru povídám s hlodavcem Ernim o zázracích moderní technomagie.

Právě u té se musím ještě zastavit. Kamenné město bylo jedním ze dvou center původní technomagie, tedy té, která využívala staré písmo. Podle legendy ji tlustočervy naučil bůh v lidské podobě, kterému zde říkají Lupinár. Stará technomagie uměla posilovat to, co se dělo: zrychlovala otáčení kol a zvyšovala sílu strojů.

Dnes už je ale minulostí. Kamenné město, ale i ostatní centra Starého a Nového světa více a více přechází na nový typ technomagie, který vymysleli moji přátelé Zuli a Svítěnka. Pokud tomu správně rozumím, její podstatou je symbióza, oboustranně výhodné propojení techniky s přírodou. Stroje jsou zde vlastně živými organizmy, nenásilně se zapojujícími do celého společenství.

„Noční osvětlení ulic,“ vysvětloval mi Erni, „nebo světlo tadyhle v baru dělá roj technomagickejch světlušek. Támhle v tom rohu je miska s červenou ovocnou šťávou. Támhle na druhé straně,“ ukázal prackou, „s modrou. Technohmyz miluje vobě. Takže přelítává od jedný k druhý, spokojeně sosá šťávu a u toho mu svítěj zadečky.“

Skutečně, když jsem věděl, na co se soustředit, podařilo se mi v jednu chvíli zahlédnout několik malých bzučících hlaviček namačkaných kolem nenápadně vypadající misky v rohu baru.

Pevně doufám, že tato nová technomagie bude úspěšnější než ta, která před téměř sedmdesáti lety málem zničila celý Eliho svět!

Večer třetího dne jsem se, podle naší dohody, sešel s panem Bodilem v jedné útulné kavárně na univerzitním náměstí. Tam mi

můj společník vyprávěl příběh z dějin města. Jsem rád, že se teď o něj s vámi mohu rozdělit.

PÁD ŘÍŠE

„Pro odhad osudů jakéhokoliv společenství, ať již tlustočervího, trpasličího či jiného, je klíčové, zda jde o společenství s nožičkami či s kořínky. Společenství s nožičkami věří ve změnu a pokrok. Stále se snaží vylepšovat a zdokonalovat. V jednu chvíli ale narazí: růst je možné dlouho, ale ne pořád. Pak se buď změní v něco jiného, nebo zanikne.

Společenství s kořínky věří ve stabilitu a tradici. Nechtějí nic měnit a raději se snaží udržovat to, co je. Zavedený řád udržují násilím. Dříve či později dosáhnou takové míry nespravedlnosti, že se buď změní v něco jiného, nebo se zhroutí.

Je fascinující tyto procesy sledovat, jakkoliv připouštím, že některá období mohou být poměrně nepříjemná.“

Ťopina z Kamenného města

Rok 1488 po sklenutí Duhového mostu. Kamenné město.

Nuda v lavicích

Krtek, vznešený mistr knih a znalec písem, byl nejnudnější učitel, jakého kdy Dolík zažil. Ačkoliv jich tak moc nezažil, musel si připustit. Mistr Krtek je učil po celé tři roky, co jej otec s matkou vzali do Chrámu Hlubin, kde přestal být *červíčkem* a stal se *červem*. Také to

byly tři roky, po které své rodiče neviděl a měl celý jejich palác sám pro sebe. Mělo to svoje výhody. Ale stýskalo se mu.

„První písmo,“ přednášel právě Mistr Krtek a Dolík potlačoval zívnutí, „se na rozdíl od pozdějšího, hrubého písma obchodnického, nerylo, ale obrývalo. Mistři písaři se proto neučili vyrývat znaky do hlíny, ale na místo toho odstraňovali z povrchu vše, co znakům bránilo vyniknout. První písmo tak...“

Zleva se ozvalo obří zívnutí následované uchechtnutím. *Červík už to nevydržel, pomyslel si Dolík. Někdo musel být první.*

Mistr Krtek se přísně podíval směrem k lavici, kde seděl Červík s Žížalou. Chvilí nic neříkal. Pak pokračoval, jako by se nic nestalo.

„První písmo mělo ovšem ještě i jiné přednosti,“ navázal trochu nesourodě. „Zatímco v obchodnickém písmu znamenají znaky vždy stejnou věc, ve starém písmu se jejich význam proměňuje. Podívejte například na tento překrásný znak.“

Mistr Krtek se otočil k hliněné tabuli za svými zády a pravou horní rukou bleskově vyryl obrázek. „Může mi někdo z vás říct, co znamená?“

Jedna zvednutá ruka. *Žížala, samozřejmě, pomyslel si Dolík. Hloupá, ale snaživá.*

„Ano?“ vyvolal ji učitel.

„Císař, mistře,“ odpověděla mu. „To je znak pro našeho císaře, Nejvznešenějšího Tlustočerva, Jeho Dokonalost.“

„Výborně,“ odpověděl, „ačkoliv právě pouze tehdy, pokud znak čteš jako obchodnické písmo. Ve chvíli, kdy rozhodneš, že znak je psán písmem prvním, musíš zvážit další možnosti.“

Vypadal, jako by ho to samotného pobavilo. *Cvok*, řekl si v duchu Dolík. *Koho tohle dneska zajímá?*

„V prvním písmu,“ pokračoval Mistr Krtek, kterého očividný nezájem jeho žáků zjevně nechával zcela lhostejným, „záleží i na tom, kdy znak čtete. A především musíte zohlednit to, kdy byl napsán! V obchodnickém písmu je tento znak vždycky „císařem“. Ale pokud byl napsán prvním písmem ve vlhkodobí, jeho význam se zcela změnil. Již se nemůže číst jako „císař“, ale jako „stavitel“. Pokud jej navíc ve vlhkodobí čteme, jeho stavitelská podstata se ještě víc posílí a my jej musíme číst jako „zedník“. Představte si, jak strašlivý omyl zde nevzdělanému čtenáři hrozí! Ani nemluvě o situaci, pokud byl znak napsán v sypkodnech, ale my jej čteme v mrazupůdě! A tady se dostáváme k tomu, čím je první písmo tak úžasné! Věděl by to někdo?“

Dolík se rozhlédl. Nikdo z jeho spolužáků se nehlásil. U Žízaly to bylo jasné, ta neměla tušení. Červík asi neposlouchal. Co Hlinka? Seděla zamračená vedle něj a dívala se do lavice. Nenápadně ji šťouchnul. Vyjekla.

„Ano, Hlinko?“ zeptal se učitel.

Dál se mračila. Nakonec odpověděla.

„Protože díky tomu,“ procedila a nepřestávala se u toho mračit, „se první písmo naučí jen ti nejvzdělanější a nedostane se k obyčejným tlustočervům. Zůstane tajemstvím kněží, učenců a urozených tlustočervů.“

„Ano,“ usmál se na ni učitel. „Naším tajemstvím. A díky tomu,“ pokračoval, „ho nebudou moci používat hlupáci. Jen my, moudří, si

uchováme kontrolu nad věděním, které jím bylo zaznamenáno. Jen my pak můžeme rozhodovat, jaké poznání využít a jaké ne. Proto je všechno důležité poznání psáno pouze prvním písmem a nikdy ne písmem obchodnickým. Pamatujte si to, vznešení princové a princezny.“

Hlinka zvedla ruku.

„Ano?“

„A co by se stalo, kdyby první písmo uměli číst všichni?“ zeptala se.

Mistr Krtek se přestal usmívat. Mlčel a chvíli vlnil tykadly.

„Rozvrat,“ zašeptal pak. „Strašlivá zkáza. Rovnováha světa by se naklonila a zřítila, jako špatně postavená věž. Všechno by se stále měnilo a nic by nezůstávalo stejné. V takovém světě nechcete žít, věřte mi.“

Hrůza, která se ozývala v jeho hlase, Dolíka skoro probudila. *Asi tomu opravdu věří, pomyslel si. Koutkem oka se podíval po Hlince. Kdyby se pořád tak nemračila, byla by docela hezká. A určitě je chytrá, podle toho, jak občas vytočí Mistra Krta. Něco ho napadlo. Až skončíme, musím to probrat s ostatními. Přinejmenším Červík se určitě přidá.* Na jeho široké tváři se objevil škodolibý úsměv a zůstal tam až do konce hodiny.

„Takže pánové,“ oslovil Dolík ostatní o přestávce, „je to jasné? Něco, čím vyvedeme starýho Krtka z míry. Překvapení, žertík, cokoliv. Jdete do toho?“

„Že se ptáš,“ zasmál se Červík. „Vždycky. Počítej se mnou.“

Pár dalších chlapců se přidalo.

„Jste blbí,“ řekla Žízala. „Blbí a trapní. Já do toho nejdu.“

„Nic jinýho ani od tebe nečekám,“ odseknul jí Dolík. „A co ty, Hlinko?“

Zavrtěla hlavou. „Ne,“ řekla. „A Žízala má pravdu. Jste blbí. Napadlo vás vůbec, co se může stát?“

„Co by,“ zamračil se na ni. „Naštve se a pak se zase uklidní. Nebo mu to bude jedno. Mně to tedy jedno je, co udělá.“

„Seš úplně mimo,“ odpověděla. „Úplně mimo.“ Odvrátila se od něho, vytáhla svačtinovou trubičku a začala vylizovat její vnitřek. Už si ho nevšímal.

„Tak kdo má nápad?“ zavolal Dolík na ostatní. Červík nadšeně zvednul ruku.

„Tak fajn,“ usmál se na něj Dolík. „Co to bude?“

Červík jim to vysvětlil. Než skončil, všichni se smáli, až se jim vlnily kožní záhyby.

Nuda v hlubinách

Šer, Vznešený a Nejtemnější, Velekněz Říše, stál v nejtajnějším sále Kamenného města. Deset metrů nad jeho hlavou se klenul krápníky porostlý strop, který byl současně podlahou Chrámu Hlubin. V něm se odehrávaly obřady pro ostatní vznešené

tlustočervy. Šer ale nebyl *ostatní*. Z celé Říše jen dva tlustočervi mohli stát před temnotu vyzařující šachtou, kterou měl před sebou. Jenom on a císař. Nikdo jiný.

Pozvednul ruce a položil dlaně do proudu ledového vzduchu, jenž stoupal otvorem vzhůru. Poprvé, pomyslel si. Poprvé, ale ne naposled.

„Strašlivá,“ řekl pevným hlasem, který se mu navzdory snaze trochu zachvěl, „ó Paní hlubin! Ó Ty, jež jsi krásou i Ty, jež jsi děsem! Ó nejmocnější! Ó Ty, jež dokážeš být všude i nikde! Ó paní! Volá tě Tvůj služebník. Nový velekněz, jmenovaný po svém otci, který ti tak věrně sloužil. Zjev se, prosím!“

Vzduch se ještě více ochladil. Zespoda se ozvalo zašustění. Něco zaskřípalo. Pak se ozval hlas.

„*Co chceš?*“

Velekněz se proti své vůli zachvěl. Rozhovoru s prastarou bohyní se obával. Odolal pokušení shrnout si z hlavy kápi a poškrábat se za krkem.

„Ó Paní,“ odpověděl, „děkuji ti za to, že jsi vyslyšela mé volání. Dovol mi přesvědčit tě o mé...“

„*Co chceš?*“ Hlas z hlubin zněl trochu podrážděně. „*Proč mě rušíš?*“

„Odpusť, Paní,“ ovládl strach a pokračoval. „Říše tvých věrných je v nebezpečí. Povstání se nedaří potlačit. Ti trpaslíci už zničili několik našich armád a ...“

„*Užž jsem říkala. Nezzajímá mě to. Jiné síly ve hře. Ještě něco chceš?*“

„Ale paní,“ namítnul velekněz rozhorleně. Tentokrát se neovládl a shodil kápi. Tmou zasvítila jeho bledá hlava, ze které vyrůstala dvojice ohnutých tykadel a několik trsů šedočerných chlupů.

„Pokud nám nepomůžeš,“ pokračoval velekněz rychle a mával u toho končetinami, „trpaslíci se mohou dostat až sem. Včera viděly hlídky jejich jednotky kousek od města. A pokud je neodrazíme...“

„Nudíšš mě.“ Hlas zněl tak otráveně, až s sebou velekněz trhnul. *Jak ji může něco takového nudit?*

„Nudíšš mě,“ opakoval hlas. „Nudím sse. Sstrašně sse nudím. Neumíšš něco jiného?“

„A co, Paní?“ zeptal se třesoucím se hlasem. „Co bys po mně chtěla? Co pro Tebe mám udělat?“

„Chci ssi hrát,“ zaznělo z hlubin.

Šer se zapotácel. Otřel si zpocené čelo. „Jistě, paní,“ odpověděl tiše. Pak se otočil a vyrazil ke schodišti v zadní straně kaple. Klepal se po celém těle.

V hlavě mu hučelo. Připadal si otupělý, jako při horečce. Byl posledním z dlouhé řady velekněží, tak jako jeho otec, otec otce a všichni před ním. Dlouhá staletí. Na tuto chvíli ho nikdo nepřipravil. Otec, který mu před měsícem předával řetěz, ho na nic takového neupozornil. *Lhal mu? Tajili všichni velekněží před ním pravdu? Nebo se to stalo až teď?*

Jejich bohyně zešílela.

Žertík

Další den připravili všechno tak, jak to Červík vymyslel. „Obráceně,“ opakoval jim, „všechno bude obráceně.“

A tak Dolík s Pískem poobraceli všechny stoly, aby jejich nohy ukazovaly ke klenutému kamennému stropu Sálu učení, tam, kde z kamene vystupovala přísná tvář Zloma, prvního velekněze Kamenného města. To samé provedli s lavicemi, zatímco měkké polštáře vycpané stříbrným hedvábím položili na koberce, pokrývající chladnou podlahu. Hliněnou tabuli, kterou Mistr Krtek používal k obrývání znaků prvního písma, obrátili přední stranou ke zdi. Její zadní strana, na které byla obchodnickým písmem vyryta značka společnosti „Kutal hloubí pro vás“, se teď dívala do popleněné učebny. Dolík věděl, jak Mistr Krtek opovrhne všemi obchodníky a v duchu se smál, jak ho takové znesvěcení jeho milované pomůcky naštve. S jistým zaváháním dokonce spolu s Červíkem obrátili sochu Nejvznešenějšího Tlustočerva, Jeho Dokonalosti Císaře Hloubína III., takže jeho oči z lapisu lazuli se nyní na místo k lavicím dívaly ke dveřím. „Kdyby tady musel sedět a poslouchat Mistra Krtka, taky by nejradši utek,“ komentoval to Červík.

Dolík se smál. Mrzelo ho jen, že děvčata se jejich plánu neúčastnila. Zatímco oni převraceli sál vzhůru nohama, Žízala stála v rohu, dívala se na ně a očividně nevěděla, co má udělat. Jak ji znal, nikdy by nepodnikla nic, o čem by si myslela, že je nesprávné. Na druhé straně, ušklíbl se v duchu, nebyla dost chytrá na to, aby do jejich úsilí jakkoliv zasáhla.

Hlinka byla jiný případ. Stála vedle Žízaly s oběma páry rukou zkříženými na prsních záhybech. „Jste blbci,“ řekla jim hned, co vstoupila do Sálu a všimla si probíhajících změn. „Vůbec nevíte, co můžete způsobit. Ale už jsem vám to říkala, tak se nebudu opakovat.“

„Tak se neopakuj,“ zamračil se na ni Dolík. Hlinka vypadala dobře, ale vůbec neměla smysl pro humor. Studená jako podlaha v mrazupůdě. *Blbka. Nebude si jí všímat.*

„Už,“ zavolal Červík, který se byl podívat ke dveřím. „Všichni na místa.“

Nechali všeho a běželi si sednout na polštáře rozmístěné po sále. Hlinka pokrčila rameny a našla si svoje místo. Žízala ji následovala.

Dveře se otevřely. Dovnitř vstoupil Mistr Krtek. Udělal pár kroků do sálu, pak si všiml změn a vytřeštil oči. Zůstal stát.

Dveře vrzly. Za Mistrem Krtkem se objevila šedivá postava ředitele školy, Mistra temnot Hrouda. Došel k učiteli, zastavil se a chvíli si tiše prohlížel výsledky jejich práce.

Dolík se snažil tvářit klidně, ale necítil se tak. S Mistrem Hroudem ve svých plánech nepočítali. O řediteli nebylo známo, že by měl smysl pro humor.

„Tak,“ řekl Mistr Hroud svým mrazivým, šeptavým hlasem. Říkalo se, že měl v mládí úraz, který mu poškodil hlas. Hlinka jednou utrousila, že to nebyl úraz, nýbrž trpasličí šíp. Ale odkud to má, nechtěla prozradit.

„Vznešení princové a princezny,“ pokračoval Mistr Hroud, „mají smysl pro humor. Jsou mladí a mají rádi žertíky. Jistě. Zábavu. Dokonce sáhli na sochu Nejvznešenějšího – a proč ne, když to bude

legrace.“ Odmlčel se. V sále panovalo naprosté ticho. Ze způsobu, jak Mistr Hroud mluvil, přeběhl Dolíkovi mráz po zádech.

Mistr Hroud pokračoval. „Ale jestlipak také naši vznešení princové znají svoje povinnosti? Zdalipak rozumí tomu, co po nich Nejvznešenější, Jeho Dokonalost, žádá?“ Pomalu otočil hlavu. Chvilí si očima vybíral a nakonec spočinul pohledem na Hlince.

„Vznešená princezna Hlinka,“ zašeptal svým znepokojujícím hlasem, „by možná mohla vědět, který ze zde přítomných vznešených princů přišel s tak zábavným nápadem. A jistě by nám to mohla říct. Já i Mistr Krtek,“ krátce sjel očima po učiteli, který tiše stál po jeho boku, „bychom rádi věděli, kdo je zde takový vtipálek.“

Hlinka se postavila. Ostatní k ní otočili hlavu. *Práskne nás, pomyslel si Dolík. Pak bude Červík v průšvihů. A nejenom on.*

Hlinka zavrtěla hlavou. „To bohužel nevím,“ odpověděla. „Když jsem přišla, už to tak bylo. Třeba tady byl někdo v noci a udělal to. Možná krysy.“ Upřela pohled na Mistra temnot. „Můžu si sednout?“

„Jistě,“ odpověděl ředitel. Dolík přímo fyzicky cítil jeho zklamání a podrážděnost. Na chvíli přeskočil v myšlenkách k Hlince. *Je hustá, pomyslel si. Ani nemrkla.*

„Snad tedy,“ pokračoval mistr Hroud šeptavým hlasem, „bych se mohl zeptat na něco jiného. víte, moji vznešení princové oplývají tak vytríbeným smyslem pro humor, proč jsme my, tlustočervi, tak výjimeční? Co nám dává právo vládnout nad ostatními, nižšími tvory? Princí Dolíku,“ obrátil se na Dolíka, který s sebou trhnul a soustředil znovu svoji pozornost, „vaši chrabří rodiče to jistě vědí. Již tři roky

udatně brání spravedlnost a pořádek na hranicích Říše. Jak byste mi odpověděl?“

Dolík se postavil. Měl pocit, že má ve své kulaté hlavě úplně vymetenno. Nervózně zavlnil tykadly.

„Já, hmm,“ začal, „naše technomagie. A kultura, samozřejmě. Kultura a technomagie.“

„Ach,“ zavrtěl hlavou Mistr temnot, „vaše odpověď, byť v dílčích bodech správná, je rovněž povrchní a ve své podstatě hrubě neuspokojující, vznešený princ. Bráním se uvěřit tomu, že víc jste se v tomto Sále nenaučil. Vaši rodiče by jistě byli zklamáni. Sedněte si.“

Dolík se posadil. Uf, pomyslel si. Mohlo to být horší.

„Co vy, vznešená princezno,“ obrátil se Hroud na Žízalu, „možná byste mi byla schopna poskytnout lepší odpověď?“

Žízala se postavila. *Jsem zvědavý, co z ní vypadne*, pomyslel si Dolík. Žízala se ale tentokrát snažila.

„My, tlustočervi,“ odpověděla, „jsme jediné civilo-, civi-, volizované bytosti na světě,“ spustila. Dolík se musil bránit uchechtnutí. Teď na něj rozhodně nebyla vhodná chvíle.

„Bydlíme ve městě. Máme školy,“ pokračovala Žízala. „Lázně. Zatímco trpaslíci spí v křoví. Nemyjou se. Nestaraj se o děti. Jsou jako zvířata.“

„To je lepší,“ kývnul hlavou Hroud, „byť ani tentokrát dostačující. Divím se, mistře Krtku,“ pohlédl na svého tiše stojícího kolegu, „že jste nedokázal své žáky naučit víc. Začínám se ptát, jestli jsem s vaším jmenováním do funkce Mistra knih neudělal chybu.“

„Vznešený Mistře temnot,“ zablekotal učitel vystrašeně, „učím žáky rozumět prvnímu písmu. To je přece...“

„Jen málo důležité v dnešní době,“ přerušil ho Hroud. „Dobrá, o tom si promluvíme jindy.“ Obrátil se znovu k mlčícím dětem.

„Právo vládnout,“ navázal, „nám dává naše schopnost udržovat ve světě řád. Nebýt našich hrdinných vojáků, rozmnožili by se na pláních trpaslíci a brzy by zamořili celý svět. Žádná říše, žádné civilizované město by před nimi nebyly v bezpečí. A spolu s trpaslíky i ti druzí, lidé. Ti jsou snad ještě horší než trpaslíci. Díky nám, tlustočervům, je svět stále v harmonii. To je naše role. Zachraňujeme svět, aby se nepropadl do šílenství změn, zmatků a nepořádku. A nepořádku,“ zdůraznil téměř nahlas. Rozhodil rukama.

„A co vidím kolem sebe, vznešení princové,“ přešel opět do svého šepotu. „Nic není, jak má být. Nepořádek. Dokonce i sochu Jeho Dokonalosti jste si dovolili postavit na jiné místo.“

Na chvíli přestal mluvit a nechal vyniknout tichu. „Takže,“ pokračoval za chvíli, „budu muset na vaši výchovu lépe dohlédnout. Tak, abyste přesněji chápali, co znamená být tlustočervem. Tak, abyste chápali, jak se mají chovat princové a princezny z císařského rodu. Budu očekávat z vaší strany větší úsilí a rychlý pokrok. A z vaší také, Mistře knih.“

Ledovým pohledem sjel všechny v sále, otočil se a odešel. Mistr Krtek stál jak sloup a díval se do země. Dolíkovi ho bylo až líto. *Ale co, pomyslel si pak. Nemá být takový suchar.* V duchu se oklepal a nálada se mu zase zlepšila.

Ze zbytku hodiny si Dolík nic nepamatoval. Mistr Krtek něco koktal, ale nikdo ho neposlouchal. Když konečně odešel, obrátil se Dolík k Hlince.

„Díky,“ řekl.

„Za co?“ vykulila na něj oči.

„Že’s nic neřekla,“ vysvětloval. „Byla’s fakt hustá.“

Ušklíbla se. Nebo to byl úsměv?

„A co jsem měla říkat? Že jste všichni paka?“

Věděl, že to tak nemyslí. Nebo myslí, ale nevadilo mu to.

„Hele,“ řekl, „dneska večer v Sále květin. Bude tam hudba, hry, jídlo. Nechceš tam jít se mnou?“

Dívala se na něj. Pak se ještě víc ušklíbla. Ted’ už si byl jistý, že je to úsměv.

„Ale jo,“ řekla. „Někdo rozumnej na tebe musí dávat pozor.“

Vzal si z toho ten souhlas. *Nakonec to bylo úspěšné dopoledne*, pomyslel si.

Generálka

Žabka zuřila a všichni se jí klidili z cesty. „Kdy je zajali?“ křičela na trpaslíka, který se krčil před ní. „Kam je odvezli?“

„Včera odpoledne,“ nervózně odpovídal. „Nemohli jsme tomu zabránit. Myslím, že je vzali do Kamenného města.“

„Řekni nám to, prosím tě, celé ještě jednou,“ vložil se do toho Nehtík. „Všechno, co víš.“

„Překvapili jsme jejich pluk, jak tady Žabka naplánovala,“ začal trpaslík už klidněji. „Chytli jsme je ze dvou stran, zasypali šípy a začali je ničit. Nemohla jich zbýt víc než půlka.“

„A pak?“ zeptal se Nehtík.

„Pár se jich odpojilo,“ pokračoval trpaslík. „Drželi se vedle sebe a podařilo se jim prorazit. Mysleli jsme si, že zdrhají a nechali jsme je.“

„Nechali jste je napadnout naši vesnici,“ zaskřípala Žabka zuby.

„To jsme ale netušili,“ bránil se trpaslík. „Vypadalo to, že prostě mizej. Jenomže to vzali širokým obloukem a u toho narazili na vesnici, kde zrovna bylo jenom pár ženských a děcka. Nebýt tvýho Doubka a jeho party, tak to všichni schytali.“

„Co se přesně stalo?“ nasměroval ho Nehtík zpátky na téma.

„Jak jsme pak zjistili, když jsme tam dojeli,“ pokračoval trpaslík, „měli asi v plánu to tam vypálit. Ale Doubek s Chloupkem, Ploskou a Pihou na ně začali střílet a zabránili jim v tom. Takže ostatní mohli utýct. Ale když Doubek a ty další tři děcka chtěli zdrhnout taky, už byli vobklíčený. Stará Čelo se schovala do křoví a všechno to viděla. Podle ní Doubka s děčkama zajali, spoutali a odvezli s sebou.“

Žabka vypadala, že každou chvílí vybuchne. Zhluboka dýchala, aby se uklidnila. *Chci se vůbec uklidnit?* pomyslela si. *Doubek. Můj nejstarší.*

Nehtík jí položil ruku na rameno. „Jenom je zajali, Žabko,“ řekl jí klidným hlasem. „Najdeme je a odvezeme zpátky domů. Vezmu si to na starost.“

Jenom přikývla. Když se vydýchala, podívala se mu do očí. „Najdeme je všechny,“ potvrdila. „I kdybychom měli z Kamenného města udělat hromádku kamení.“

Usmál se na ni. Nebyl to kdoví jaký vtip, ale na lepší se teď nezmohla. Stiskl jí rameno.

„O tom vůbec nepochybuj,“ ujistil ji.

Večírek

Dolík seděl s Hlinkou u stolu a popíjel výluh z kořínků ugigi. Sál květin byl jeho oblíbený klub. Nacházel se v osmnáctém patře ve čtvrti Umění hlubin, takže nebyl daleko ani od paláce Stříbrných údolí, který patřil jeho rodičům, ani od středních pater obývaných bohatými obchodnickými rodinami. Chodilo se do něj po točitých alabastrových schodech, osvětlených technomagickými lampióny zářivých barev. Dolík znal všechny kluby v horních patrech, ale tenhle u něj s převahou vedl.

Překvapeně zjistil, že Hlinka v něm ještě nebyla. *Kam ta holka po škole chodí?* Vlastně o ní pořád moc nevěděl.

Před chvílí spolu tančili a to bylo fajn. Dokonce hodně fajn. Hlinčiny tělesné záhyby byly nejenom hezké na pohled, ale i pěkně pevné a když se k nim Dolík v žáru tance na chvíli přitiskl, tak i hezky pružily. Když se zpotila, vystupovala z nich dráždivá zemitá vůně.

Srkal výluh a nenápadně si ji prohlížel. *Proč ji vlastně někdo nepozval už dřív?* Ve hře mihotajících stínů a světél skrytých za průsvitnými zdmi vypadala opravdu dobře.

„Už ses dost vynadával?“ zeptala se ho.

„Heh,“ zaskočilo mu. „Jo. Jasně,“ odpověděl se zakuckáním.

„Chceš ještě tancovat?“ zeptala se ho.

„Třeba za chvíli,“ odpověděl. Kolem jejich stolku protančil jakýsi muzikant, každou nozdrou foukající do jedné nosní flétny.

„Tak co teď?“ zeptala se prakticky. Určitě nechtěl, aby se začala nudit.

„Hele,“ zkusil nahodit téma, „co myslíš, že teď bude Krtek dělat? Když dostal od Hrouda takhle přes tykadla. Třeba už nás přestane trápit s prvním písmem. To by byla fakt úleva.“

Zavlnila záhyby. „Nedivila bych se,“ řekla, „kdybychom ho už neviděli. Myslím Krtka. Ne, že by mi ho bylo moc líto. I když, trochu možná jo.“

„Ty myslíš, že ho vyhodí?“ nevěřícně se zeptal Dolík. „Koho by tam dali místo něho?“ Mistr Krtek byl jediný učitel, kterého zatím poznal.

„Někoho poslušnějšího,“ usklíbala se. „Krtek byl hroznej učitel, ale to, že do nás pořád hustil první písmo, nebylo jenom proto, že ho to bavilo.“

„Aha,“ přikývl. Snažil se tvářit tak, že je mu to jasné. Nebo aspoň, aby nepoznala, že není.

Od vedlejšího stolu se na ně přátelsky zašklebil nějaký tlustočerv ve fialovém plášti. Seděl tam sám a občas zabublal na průsvitnou konev s dlouhým hrdlem, které si přikládal k ústům. Dolík přemýšlel, odkud ho zná. Nemohl si vzpomenout.

Rozhodl se změnit téma. *Měl bych ukázat, že se taky v něčem vyznám.*

„Příště bysme mohli do knihovny,“ navrhnul. „Teda, pokud bys chtěla. Znáš to tam dost dobře. Chodím tam číst knihy.“

Překvapeně se na něj podívala. *Konečně u ní zabodoval?*

„To bychom mohli,“ odpověděla pomalu. „Číst knihy. Hm. Jestli ti nebude chybět, že se tam na mě nebudeš moct tak mačkat, jako před chvílí.“

„Líbilo se ti to?“ vypálil. Chvíli si připadal jako zkušený světák.

„Ušlo to,“ zavrtěla tykadly. „Ačkoliv, kdyby ses naučil trochu tancovat, bylo by to o dost lepší.“

„Můžem tancovat v knihovně,“ vypálil. „Jsou tam místa, kam nikdo nechodí. Byli bysme tam úplně sami.“ Zarazil se. Nejde na to moc zprudka?

Zasmála se. Tentokrát to byl opravdu smích. Překvapivě čistý a melodický.

„To máš pravdu,“ odpověděla pak. „I když bys byl možná překvapenější, jak je tam někdy plno. Náhodou tam taky občas chodím.“

„Tak dojednáno?“ ujistil se.

„Dojednáno,“ přikývla. „A vezmu tě tam já. Chtěla jsem ti tam něco ukázat.“

Zase nevěděl, o čem mluví. Nakonec ale šlo o to, že si právě domluvili další rande. Takže dobrý.

Vstal, nabídl jí ruku a šli zase tancovat. Večer se vyvíjel zcela podle jeho představ.

Porada

Hroud, Mistr temnot, před ním stál a čekal. Šer, Vznešený a Nejtemnější, Velekněz Říše, si ho prohlížel. *Je schopný a zkušený, pomyslel si. Ale také inteligentní a ambiciózní. To by mohl být problém.*

Stále se ještě nevzpamatoval z toho strašného dne, kdy zjistil, že Bohyně, které slouží, zešilela. Věděl, že to je tajemství, které nesmí nikomu prozradit. Jeho břemeno až do konce života.

Strach, který ho tehdy sevřel, ho od té doby už neopustil. Rozhodl se ale, že mu bude čelit. Pokud je opustila Bohyně, on neselže. On Říši udrží. Neustoupí. Nenechá se nikým nahradit. Ani tím strašpytlem císařem, ani podřízenými s neúměrnými ambicemi.

„Mistře Hroude,“ pokynul staršímu muži před sebou. „Vaše hlášení o tom incidentu ve škole mě znepokojilo. Opravdu si nemůžeme dovolit takové zakolísání v řádném chování mládeže. Naši princové by měli být příkladem pro ostatní. Dobrým příkladem.“

Mistr temnot přikývnul. „Jejich učitele jsem náležitě potrestal, ó Nejtemnější,“ řekl svým šeptavým hlasem. „Touto dobou už bojuje s trpaslíky.“

„Výborně,“ ocenil jej Šer. „Ale nestačí to. Musíme být pevní. Ukázat, že takové výstřelky netolerujeme. Zjistil jste, kdo z princů či princezen za tím stál?“

Hroud zavlnil hrudními záhyby. „Bohužel ne,“ připustil. „Kryjí se navzájem.“

„Jistě ale máte nějaké podezření?“ zatlačil Šer. *Dám mu najevo, kdo tady velí.*

Hroud chvíli mlčel. „Nejsem si jist,“ zašeptal. „Princezna Hlinka, možná. Je na to dost drzá. Ale asi i dost inteligentní na to, aby si domyslela důsledky.“

Šer zavrtěl hlavou. „Hlinku nechme raději být,“ řekl s potlačovanou nechutí. „Potřebujeme, aby nám její otec sloužil tak věrně, jako až dosud.“ Hlinčin otec byl správcem věží bez oken. Tak jako Šer, i on měl svoje království, založené na lidech, kteří mu sloužili a znalostech, které s nikým nesdílel. Šer tušil, že by nebylo moudré si jej znepřátelit. Navíc tím, že by mu přikázal zavřít do vězení vlastní dceru. *Alespoň ne teď, pomyslel si. Jednou tam třeba nechám zavřít oba.*

„Tak možná princ Dolík,“ navrhl Hroud šeptavě. „Není hloupý, ale je dost lehkomyšlný a nad ničím moc nepřemýšlí. Toho to klidně mohlo napadnout.“

Šer se zamyslel. „Dolík by se hodil,“ připustil. „Jeho rodiče nám neslouží tak dobře, jak by mohli. Možná potřebují větší motivaci.“

Mistr temnot zúžil oči. „A co Jeho Dokonalost?“ zeptal se. „Bude s tím souhlasit?“

Velekněz se lehce ušklíbl. „Bude mu to jedno,“ odpověděl rozhodně. „Pochybuji, že s ním někdy mluvil nebo že vůbec zná jeho jméno. Synovec ze třetího záhybu. Vedlejší větev rodu. Takových nechal sám zlikvidovat nejmíň tucet.“

Hroud přikývl. „Zatknete ho hned, Nejtemnější?“ zeptal se.

„Ještě ne,“ zamyslel se Šer. „Pokud z něj chceme udělat odstrašující případ, musí být jeho přečiny každému jasné.“

Hroud opět přikývl. „Jak si přejete, Nejtemnější,“ dodal. „Budu ho sledovat.“

„Podle mých zpráv navštívili včera princ Dolík s princeznou Hlinkou jeden z těch večírků v Sále květin,“ dodal Šer.

„Zakázané to není,“ pokrčil Hroud záhybem. „Bohužel.“

„Zatím,“ odpověděl Šer. „Každopádně sledujte i to, co princ podniká ve svém volném čase. S kým se stýká, o čem mluví. Všechno mi hlase.“

Mistr temnot přikývl.

„A hlavně,“ zvýšil Šer trochu hlas, „udělejte něco pro posílení vlastenectví ostatních princů a princezen. Uděláme z Dolíka odstrašující případ, ale tak, ať o jeho odsouzení nikdo nepochybuje.“

„Už jsem něco vymyslel, Nejtemnější,“ přisvědčil Hroud šeptavým hlasem. „Uvidíme, co tomu ten náš zlobivý princ bude říkat.“

„Věřím tomu, že mě nezklamete, Mistře temnot,“ pokynul mu Šer a důstojným gestem svého podřízeného propustil. *Výborně, oddechl si, když se za ním zavřely dveře. Žádný strach. Žádná slabost. Síla až do konce.*

Hrdina

Hlinka seděla tiše v lavici a vyčkávala. Něco bylo ve vzduchu. Předpokládala, že vtípek jejích pubertálních spolužáků bude mít nějakou dohru. Nepřekvapilo ji proto, že Mistr Krtek po třech dnech zmizel a výuku za něj přebrala jeho pomocnice, Učednice Hlíza. *Nebo už Mistryně Hlíza?*

Každopádně měla pocit, že výměnou jejich učitele to ještě neskončilo.

Dolík seděl vedle ní a zíval. Podívala se po něm. Na večírku v Sálu květin se mu smála, že neumí tancovat. Ale nebyla to pravda. Ve skutečnosti ji po kamenné podlaze vodil s citem a jí, jak si musela přiznat, se to docela líbilo. A k tomu tak hezky voněl, zachvěla se. V jednu chvíli musela potlačit chuť mu dát pusu. *Jenom kdyby nebyl takový frajírek. Něco plácne a bude v průšvihů. Musím na něho trochu dohlídnout.*

„Dolíku,“ otočila k němu hlavu.

„Ano?“ usmál se na ni. Ten jeho široký úsměv se jí taky líbil.

„Dneska radši při hodině nic neříkej, ano?“ potlačila nepatřičné myšlenky.

„A proč?“ zarazil se.

„Tak. Prostě,“ odpověděla neurčitě a zavlnila tykadly. „Slíbíš mi to?“

Nechápal se na ni díval. „Tak jo,“ kývnul hlavou.

Ulevilo se jí.

Dveře Sálu učení se otevřely. Dovnitř vstoupila Učednice Hlíza, doprovázená Mistrem Hroudem. Za nimi se dovnitř vtlačil ještě jeden tlustočerv.

Hlinka zírala na neznámého. Neznámý byl asi ve středních letech, něco po třicítce. Přes ramena měl přehozený zelený plášť a na prsou zlatý odznak se symbolem soustředných kruhů, znak Říše. Takže voják, uvědomila si.

Nejvýrazněji ale působila jeho tvář. Hlinka ještě nikdy neviděla někoho, kdo by jí víc připomínal banditu. Jednoho z těch, kteří přepadají v temných chodbách zatoulané chodce a před kterými ji

kdysi varovala babička. Jak slyšela, horní patra pod Císařskou knihovnou jimi byla zamořena. Jednotlivé zločinecké skupiny si je v podstatě rozdělily mezi sebe, zatímco kněžští strážci jejich řádění přehlíželi. Do knihovny, kterou spravoval její dědeček, ani do hlavních chodeb, které spojovaly knihovnu se spodními patry, se naštěstí nikdo z nich neodvážil.

Přes pravou tvář měl dlouhou jizvu. Když se usmál, bylo vidět, že mu v ústech chybí několik zubů. Díval se na ně falešným, tvrdým pohledem, ze kterého jí bylo úzko.

„Vznešené princezny a princové,“ pozdravila je Hliza, „dnes máme velký den! Vznešený Mistr temnot a ředitel školy, Mistr Hroud, pozval na dnešní den mezi nás opravdového hrdinu! Hrdinu, který stráží pořádek na našich hranicích. A který se nedávno vrátil do našeho města, aby zde převzal Řád Hrdinství z rukou samotného Nejvznešenějšího, Jeho Dokonalosti císaře Hloubína III.! Děti, pozdravte prosím kapitána Hryze!“

„Temno s vámi,“ zabručela třída. Hlinka nechtěla vyčnívat, tak něco také zamumlala. *Ještě, že jsem ho varovala*, pomyslela si a podívala se koutkem oka na Dolíka. Seděl a zíral na muže před sebou.

„Tak tak, vznešení princové,“ zašeptal svým mrazivým hlasem Mistr temnot. „Zdalo se mi, že někteří z vás potřebují připomenout, jaké jsou povinnosti mladých princů a princezen k naší Říši. Zde, ctěný pan Hryz, kapitán Říšské kavalérie, vám to jistě rád připomene.“

Obrátil se k vedle stojícímu muži. „Velectěný kapitáne,“ oslovil ho, „snad byste mohl zde sedícím princům a princeznám z rodu Jeho Dokonalosti vyprávět o tom, za jaké hrdinské činy jste byl povýšen?“

Hryz si odkašlal. *Dokonce i kašle jako bandita*, napadlo Hlinku.

„To bylo tak,“ začal Hryz chraplavým hlasem. „Je to teprve měsíc, co mě vytáhli z díry. A řekli mi, buď tady budeš hnít, dokud nechcípneš, nebo půjdeš do armády a bude z tebe hrdina. A tak já na to, že jo, že chci bojovat za slávu našeho Císaře a Říše, to dá rozum, ne? A tak mně dali lepší hadry a poslali mě do pluku generála Tlamy, abych jezdil na voze a střílel trpaslíky.“

Žízala na něj nechápavě vykulila oči. Zvedla horní ruku, jak byla naučená. Učednice Hlízla zavrtěla hlavou. „Až potom, vznešená princezno. Nepřerušujte prosím vyprávění našeho hosta.“

Nespokojená Žízala se zamračila a položila ruku. *Bude to zajímavé*, pomyslela si Hlinka.

„Jenomže,“ pokračoval Hryz, „se to všechno hrnulo do hromady hnoje. Trpajzlíci nás přepadali zprava, zleva a než byl tejden pryč, zbyla nás tak stěží půlka. Zbytek pod drnem, nebo zajatej.“

Ted' už nevyvalovala oči jenom Žízala. Dokonce ani Červík nevypadal, že by chtěl dodat nějaký vtípek.

„No a pak náš generál zavelel k útoku, ale vjeli jsme přímo do jejich léčky. Jsou fakt hnusně chytrý, ty trpajzlíci. A tak koukám, všude kolem mě lítaj šípy, vypadá to špatně, říkám si, co teď? A protože už jsem byl v tý době na voze sám, tak ho vobracím a jedu pryč tak rychle, jak můžu. A koukám, pár dalších jede za mnou. Tak fajn. Vždycky je lepší nebejt v průšvihů sám. To je jasný, ne?“

Učednice Hlízla pobledla a chytla se jednou rukou stolu. Mistr temnot stál nehybně vedle ní a pozoroval třídu. *Pozoruje nás*, uvědomila si Hlinka. *Je to past. Nesmím dát nic najevo.*

„No a tak zdrháme pryč,“ pokračoval Hryz, „a po pár hodinách před sebou vidím vesnici. Vobracím se k vostatním a radíme se. Vpadneme na ně, říkám. Dospělí tam nebudou, bude to snadný. Vojenskej úspěch a k tomu trocha zábavy. Takže tam jedeme.“

Pokýval rozvážně hlavou. „Jenomže jak jsme přijeli blíž, začaly na nás lítat šípy. Nějaký trpasličí výrostci, dali nám dost zabrat. Museli jsme zastavit a vymyslet, jak je vobjet. Nakonec jsme je vobklíčili, takže nemohli utýct. Jenomže mezitím utekli fšici vostatní. Tak jsme jim aspoň zapálili baráky.“

„A co jste udělali s těmi dětmi, co po vás střílely?“ zeptala se Hlíza. K Hlinčině překvapení se nakonec neudržela jejich nová učitelka.

„Vo tom jsme se chvíli bavili,“ přikývnul Hryz, „ale já jsem řek, vezmeme je s sebou. Když je budeme mít na vozech, budou se vostatní bát na nás zaútočit. A my se s nima v klidu dostanem až do města. A tak jsme je spoutali a přivezli sem. Teď už asi votácej kolem ve věži bez voken.“

Zmlknul. Doširoka se usmál. „A ze mě je hrdina,“ zafuněl šťastně a skončil svoje vyprávění.

Chvíli se nikdo na nic neptal. Zírali na něho. Učednice Hlíza se třásla. Mistr Hroud na sobě nedával nic znát a stále pozoroval třídu. Hlinka pod stolem našla jednu z Dolíkových rukou a pevně ji zmáčkla. *Hlavně nic neříkej*, prosila ho v duchu.

Pak se znovu přihlásila Žízala. Mistr temnot jí pokynul.

„Ale jak to,“ začala, „že trpaslíci mají vesnice? Učili jsme se, že žijou jen tak v křoví?“

Hryz vypadal zmateně. „No,“ řekl, „esli vás učili, že nemaj vesnice, tak je to asi pravda. Třeba jim je postavil někdo jinej a voni tam teď jenom tak jako že sou.“

Další ruka. Slída. Povýšená šprtka, Hlinka ji nikdy neměla ráda. Ted' o ni měla strach.

„Říkal jste, že ty výrostci chránili ostatní? Vždyť přece každý ví, že trpaslíci jsou zvířata a nestarají se ani o svoje mláďata?“

„Tak,“ začal se Hryz potit, „vo tom já nic nevím. Určitě to tak je, esli vám to říkaj ve škole. Asi po nás stříleli jen tak, pro radost, nebo tak nějak.“

„Děti,“ vyrazila ze sebe učednice Hlíza, „já myslím, že už musíme kapitánu Hryzovi poděkovat, že mezi nás přišel. Je tady teprve krátce, určitě si potřebuje odpočinout. Nemůžeme ho přetěžovat našimi otázkami.“

Mistr Hroud po ní střelil pohledem, až se schoulila. *Ukončila to příliš brzy*, uvědomila si Hlinka. *Správná kořist se nestihla chytit do pastí. Ale kdo z nás to byl?*

„Tak jo,“ zabrumlal Hryz, „tak děkuju, že ste si mě pozvali.“ Otočil se a zamířil ven z místnosti. Mistr temnot sjel očima učednici Hlízu a pak beze slova odešel za ním.

Učitelka ještě chvíli stála na místě a vypadala, že jí není dobře. Hlince jí bylo líto. „Tak, vznešení princové a princezny,“ zadrmolila pak Hlíza, „určitě máte o čem přemýšlet. Třeba také jednou budete, hm, hm.“ Nedokončila větu.

„Dnes to, myslím, stačí,“ dostala pak ze sebe. „Hodně štěstí, děti.“ Kývla hlavou a vyběhla z učebny.